

PUTOL NA TULAY

JOHN E. BARRIOS

1.

Sensil. Martilyo. Bakal. Kabilya. Pulgadera. Lagare. Alambre. Martilyo. Kahoy. Pako. Balde. Bato. Buhangin. Semento. Kahoy. Piko. Pala. Aspalto.

Ang mga nagsasabayang sumisigaw na salita/imahen sa isipan ng taumbayan habang tinitingnan/tinititigan ang gobernador na butod ang tiyan, ang kaniyang dalawang kamay ay ginagamit niyang pambuhat ng kaniyang tiyan habang paika-ikang pilit na inaakyat ang Bundok ng Matayog. Nakasunod sa kaniyang likuran ang apat na badigard, bitbit-bitbit ang kani-kanilang armalayt at sukbit-sukbit sa sinturon ng pantalon ang portepayb. Sumusunod sa kanila ang nanghahabol na tubig-baha na lumamon ng bilding ng kapitolyo, munisipyo, barangay hall, at berhaws sa cavicera ng provincia. Paminsan-minsan ay iniluluwal nito ang isinubong kotse, poste, bubong,

puno, tao, at tae. Nag-uunahan naman sa kaniyang likuran ang baboy, baka, kambing, kabayo, kape sa sashey, at hindi nasindihang sigarilyo. Sa di kalayuan ay may 1 Koreanong nakakapit sa puno ng saging, sumisigaw sa lengguwaheng kunwang naiintindihan ng mga dagang mas nauna nang iniligtas ang kanilang mga sarili. At kung ilalayo pa natin ang ating tingin ay ang makikita na lamang nating natitira sa cavicera ng provincia ay ang cruz ng katedral ni San Hudas Eskaryote.

2.

Ayon sa ipinakitang simulation video ng Pambansang Konseho sa Pangangalaga ng Daluyong at Delubyo, sakaling magkaroon ng daluyong ang cavicera, ang tanging ligtas na pook ay ang Bundok ng Matayog. Kaya nga't ngayong umaga ng 22 ng Hulyo 2022, ang mga tao ay napilitang umakyat sa bundok para iniligtas ang kanilang mga sarili. Sabagay,

ang pag-akyat na ito ay maituturing na ring 1 ehersisyo dahil taon-taon rin nilang inaakyat ang bundok para magsindi ng kandila sa kada estasyon ng tren ni Kristo tuwing Biernes Santo. Makikita sa kanilang mga kasuotan na walang drill na ginawa ang gobierno para sa pagdating ng delubyo. Hindi pa rin tayo natuto noong nanglamon at nanginain ng libo-libong tao si Yolanda sa kalapit na isla ng mga Bisayano. Nakasuot ng damit-pantulog lamang ang mga naunang umakyat. Ang mga nakainom kagabi ay hindi na nakapaghubad, ang ginagawa ng Pambansang Alagad ng Sining na si Jose Joya sa kaniyang kambas ay bakas na bakas sa sinukahang damit ng mga lasenggo't politikong nag-aagawan ng mikropono sa berhaws sa pag-awit ng "My Way" sa pag-aakalang papansinin sila ng nag-i-1 reyna ng rampa na si Ligaya. Binaril na ang naunang umawit nang lumundag ang nota sa pinakamataas na tono. Ang mga nakipaghilawas at nakatulugan na ang kahubdan ay nagbalabal na lamang ng kumot. Ang mga batang karga-karga

ng kanilang mga tatay sa likod ay hindi naghihiyawan sa pag-uunahan, hindi na kinakabayo ang kanilang mga amang kalabaw ang paghakbang. Samantalang ang mga sanggol ay dilat na dilat ang mga matang sumusupsop ng gatas sa suso ng kanilang mga nanay, na sa takot ay halos pigain na ng kanilang malalambot na kamay.

3.

Ang gobernador, bago pa naimbento ang konsepto ng kalyeserye, na mas kilala sa pangalang Aldub Nation, ay nauna nang pinagpistahan ng midya dahil sa kaniyang ipinatayong tulay na mag-uugnay sa kanya at ang kanyang kabit sa kabilang isla. Mula sa paanan ng Bundok Matayog ay pinaumpisahan niyang ipagawa ang sana'y pinakamahabang tulay sa provincia na magkokonekta sa paanan ng Bundok Ginhawa. Ngunit sa hindi malamang mga kadahilanan ay hindi ito natapos at nabunyag pa

Ang di tapos tulay sa 1 provincia sa Bisayas. (kuha mula sa 1 blog)

sa midya. Marami na ring naihulog ang tulay—mga sasakyan na ang mga nagmamaneho, kung hindi man lasing, ay lubos ang paniniwala sa binitawang salita ng gobernador na mararating nila ang dulo ng renbow.

Sa interbyung ginawa ng 1 network ay ipinakita ang larawan ng tulay. Ito rin ang larawang kanilang isinumite sa Departamento ng Pamublikong Pagsemento bilang patunay na nakumpleto na ang proyekto. Ang larawan ay nagpapakita ng tulay na kapag tinakbo ay halos mararating ang dulo. Subalit nang puntahan ng midya ay nadiskubre na wala pang dulo ang tulay. Hanggang gitna lamang ito. Hindi ito naging kataka-taka dahil wala namang dumadaang sasakyan sa tulay. Ang mga naroroon lang palagi ay ang mga batang naglalaro ng tinubigan kapag kabilugan ng buwan.

Nang pumutok ang balitang ito ay agad namang itinanggi ng gobernador na may kinalaman siya rito at ang kaniyang kompanyang nagbebenta ng bakal at semento sa Departamento. Sa katunayan, ilang buwan pagkatapos pumutok ang balita ay sinabi ng korte na walang kasong maisasampa dahil legal at aprubado ng gobierno ang pinagdaang proseso.

4.

GOB NG MADYANOS DAWIT SA P111 BILYON PUTOL-TULAY SCAM.

Ni Boy Segunda

Sa privilege speech ng 1 miyembro ng Sangguniang Panlalawigan ng Madyanos idiniin ang pakikipagsabwatan ng gobernador sa 1 kompanyang banyaga na siyang gumawa ng putol

na tulay na sanay magkokonekto ng Bundok Matayog at Bundok Ginhawa sa tumataginting na P111 bilyon kahit hindi dumaan sa bidding.

Ang kompanyang Bridge of Sanlorey ay 1 British firm na nakasungkit ng 555 proyektong tulay sa buong bansa. Ngunit sinasabing ang pagka-award sa kompanyang ito ng proyekto ay hindi dumaan sa public bidding. Sinuhulan ng kompanya ang gobernador para makuha ang proyekto. Kayat nang madiskubre ng gobierno na kinasuhan ng European Union ang kompanya ay maraming tulay ang hindi natapos. Kayat maraming putol na tulay na makikita sa iba't ibang rehiyon at provincia ng bansa.

Sinasabi ring ang kompanyang pinagaarian ng pamilya ng gobernador ang naging suplayer ng mga bakal at semento para sa proyekto. Wala nga lang kasong naisampa dahil hindi direktang nakipagtransaksiyon ang kanilang kompanya sa gobierno. Ang mga papeles ng kompanya ay sinasabing maayos at walang masilip na pandaraya ang mga imbistigador.

Sagot ng gobernador sa akusasyon ng SP ang pagiging politically motivated ng pagdawit sa kaniya sa privilege speech. Dahil malapit na ang eleksiyon, layunin ng SP na siraan ang gobernador at itulak ang kandidatura ng kaniyang kabit na asawa ng kompanyang natalo sa bidding. Meron lang daw palakol na binabaid ang SPing ito para sa kaniya. Dati naman silang magkasama sa partido at bro pa sa fraternity noong kanilang college days. Babae lang daw marahil ang rason kung bakit siya idinadawit ng SP sa putol-tulay scam.

Samantala, lima pa ang idinawit sa mga SP na tumanggap ng suhol. Kasalukuyang inihahanda na ang mga ebidensiya para sa kaukulang kasong isasampa sa kanila. Ayon sa 1 hindi nagpakilalang testigo, halos 30 taon na raw itong ginagawa ng gobernador. Simula pa noong ang lolo niya ay naging abogado ng Departamento, ang nanay niya naging kalaguyo ng secretary ng Departamento, at ngayon naman ang kaniyang kapatid na babae na asawa ng representante ng provincia sa kongreso.

As of press time, wala pang naisasampang kaso sa gobernador. Marahil mauuna pang makakalaboso ang mga naging kasabwat niya sa sinasabing putol-tulay scam.

Sa iba pang balita, nagpatawag na ang Departamento ng Kawalan ng Katarungan ng 1 babaylan, 1 manugbutbot, at 1 bulag na manggagamot para alamin kung sino-sino pa ang dapat kasuhan ng gobierno (kasama ang report nina Girlie at Tommy Hiliusa).

5.

ANG ALAMAT NG PUTOL NA TULAY (base sa 1 alamat sa Hilagang Luzon)

Ayon sa 1 alamat, noong unang panahon, panahon na hindi pa nauso ang eleksiyon, noong trip pa ng mga bathala na bumaba ng lupa at ligawan ang mga anak na dalaga ng mga mortal, may 1 bayan sa 1 malapit na provincia, sa rehiyon ng Kabisayaan, may 1 napakagandang dalagang nagngangalang Dalag. 1

araw, 1 makisig at malakas na bathala na noon lang nakita ng mga tao ang pumunta sa kaniya at sinabing gusto siyang pakasalan. Dahil wala nang mga magulang at sawa na rin siya sa pagbaba ng hagdan sa tuwing bibisitahin siya ng hindi lang iisa, ngunit dalawa pa o tatlong kalalakihan sa 1 gabi lang, ay pumayag siyang pakasal. Lumipas ang mga araw at nabagot ang lalaki kaya nag-isip siya ng gagawin para matulungan ang paatras na bayan ng kaniyang asawa. Nilibot niya ang kabaryohan at napag-alaman niyang hindi madali ang paglalakbay dahil ang bayan ay pinapagitnaan ng 1 mahaba ngunit mababaw na ilog. Kayat napagdesisyonan niyang gumawa ng tulay.

Bumalik siya sa kanilang bahay at sinabi sa asawa na meron siyang 1 napakalaking proyekto na may malaki silang kikitain dahil pamilya ng mga bathala ang magsusuplay ng mga gamit rito. Na marahil ay hindi siya makakauwi subalit kung gugutumin ay baka maisipan niyang umuwi at magpaluto ng kanin. Binalaan din niya ang asawang huwag siyang sunduin.

Makalipas ang ilang araw na hindi umuwi ang asawang bathala ay lubhang namingaw si Dalag. Paano pagkatapos niyang magpakasal ay huminto na ang mga kalalakihan ng banwa sa pagbisita sa kaniya. Kayat naisipan niyang magtug-on ng bigas at dalhan ng kanin ang bana. Ibinalot niya ito sa dahon ng saging, inilagay sa basket, ipinatong sa kaniyang ulo, at saka bumaba ng bahay. Nang malapit na siya sa ilog ay may narinig siyang malakas na ungol. Dahan-dahan siyang lumapit at sinilip para alamin ang pinanggalingan nito. Nakita niya ang kaniyang nakahubad na bana, ang likidong lumalabas sa ari nito

ay ginagamit niyang pang-semento ng tulay. Natakot si Dalag sa nakita kaya dahan-dahan siyang umatras at umalis. Pero sa kaniyang pagtalilis ay may nahulog na mga kanin sa daan.

Umuwi ang kaniyang bathalang bana kinahapunan dahil sa sobrang kapaguran. Laking gulat nito nang may naapakang malagkit ang kaniyang talampakan. Nasabi niya sa sarili na merong nakakita sa kaniyang ginagawa at hindi ito maaari dahil ang paggawa ng tulay para sa mga bathala ay 1 pribadong gawain lalo na't ginagawa nila ito nang nakahubad. Dali-dali siyang umuwi at tinanong ang kaniyang asawang si Dalag. Hindi makasagot nang diretso si Dalag kaya't tinanong niya uli. Sinagot siyang asawa na pumunta siya roon para dalhan siya ng kanin dahil baka nagugutom na siya at hindi pa siya nakakauwi ng ilang araw na. Sinabi ng bathala na wala dapat mortal na makakita sa kanilang ginagawa dahil kapag meron ay hihinto sila sa paggawa dahil ang paggawa ng proyekto para sa mga bathala ay pribado at sagrado. Kaya imbis na matapos ang 1 napakalaking proyekto ay mapipilitan silang itigil ito at harapin at sagutin ang mga katanungang ipupukol sa kanila ng konseho ng mga bathalang husgado.

Sinabi ng bathalang bana na dahil sinuway ni Dalag ang kaniyang utos, iiwan niya ang tulay na hindi tapos. Iniwan niya rin si Dalag at sinabihang pinawalang bisa na ng kaniyang amang bathala ang kasal niya sa lupa.

Noong wala na ang bana ay pinuntahan ni Dalag ang ginawa nitong tulay. Sa unang tingin ay parang abot ito hanggang dulo, ngunit kung lalakaran ay mapapahinto sa gitna. Dumating

rin ang ibang kababayan ni Dalag at nang ikuwento ni Dalag ang nangyari siya ay sinisi pa ng mga ito. Na sana daw ay sinunod niya ang utos ng bana at hindi na siya dapat pumunta sa ilog. Sinagot sila ni Dalag na akala daw niya ay kapareho lang nila siya.

Ngayon, sa tuwing makikita ng mga tao ang tulay ay pinapaalala sa kanila na sila ay walang kakayahang gumawa ng tulay dahil ang tulay ay ginagawa lamang ng mga bathalang bumababa sa lupa.

6.

Pagsampa ng gobernador sa pinakatuktok ng Bundok Matayog ay agad na humawa ang mga tao, nagkaroon ng espasyo paikot sa tinatayuan ng politiko. Ang dating hindi mahulugang pako ngayon ay pinostehan ng apat na badigard. Napangiti ang gobernador at sinubukang basagin ang katahimikang namamagitan sa kaniya at ng mga tao. Ngunit tiningnan/tinitigan lamang siya ng taumbayan. Ang iniabot niyang kamay ay wala man lang ni 1 sumalo. Nabahala ang mga badigard. Ikinasa ang kanilang mga armalayt. Ngunit hindi pa man nila naitututok ang mga ito sa taumbayan ay nawasak na ang espasyo. Dinumog ng taumbayan ang gobernador at ang apat na badigard nito. Nang humupa ang sigawan at ang natira na lamang ay mga hingal, tumambad sa mata ng taumbayan ang nakahilatang gobernador, ang kaniyang malaking tiyan ay gumagalaw na tila sasabog na sa ilang sandali. 1 sa taumbayan, si Tay Juaning, 20 taon nagtrabaho bilang kaminero ng Departamento ng Pampublikong Pasemento, ang kinuha

ang kaniyang sukbit na *talibong*¹ at sumigaw, “Naeagnat ro talibong kun indi kaeabu!”² At buong lakas na ibinaon at saka pababang hiniwa ang malaking tiyan ng gobernador.

Nagulat ang lahat nang walang dugong tumilamsik. Walang nilalang na lumitaw. Ang tanging naroroon ay *sensil. martilyo. bakal. kabilya. pulgadera. lagare. alambre. martilyo. kahoy. pako. balde. bato. buhangin. semento. kahoy. piko, pala, aspalto*. Napangiti si Tay Juaning, para bang muling nabuhay ang kaniyang alaala—mga masasayang alaala noong sinisemento nila ng kaniyang mga pawisang kasama ang mahahabang haywey ng provincia. Kinuha niya ang 1 piko at 1 pala, itinaas ang mga ito at sumigaw, “Sa atong provincia, ro kwarta hay ginapiko ag ginapala!”³ Pumalampak ang taumbayan sa kaniyang isinigaw na mga salita.

¹ Isang mahabang tabak na kilalang gamit ng mga taga-Libacao sa Aklan, armas ng katutubong mandirigma.

² “Nilalagnat ang talibong kapag hindi nakapagtaga!”

³ “Sa ating probinsiya, ang kwarta ay ginapiko at ginapala!”